

Svenska Kennelklubbens rekommendationer till webbplatser knutna till organisationen

Denna text vänder sig till styrelse och webbansvarig inom en SKK-ansluten klubb. Innehållet beskriver kort några av de lagar som gäller för internet samt råd om vad som är viktigt att tänka på då en webbplats skapas och administreras.

Administrering av webbplats

Vid administrering av en webbplats – tänk på följande:

- Det är viktigt att **klubben äger webbplatsen och rättigheterna** till den. Uppge därför alltid organisationsnummer vid ansökan om domännamn och serverplats på webbhotell. Annars finns risken att det istället blir knutet till en enskild person och inte till klubben. Sker detta har personen i fråga rätt att "ta med sig" domännamn och serverplats vid en eventuell konflikt.
- Layouten på en webbplats är **skyddad av upphovsrätten**. Därför måste överenskommelse ske med upphovsmannen om att klubben har rättigheterna till layouten och utvecklingen av densamma. Annars kan upphovsrättsinnehavaren neka framtida nyttjande och förändring av layouten.
- Även **innehållet** på en webbplats, t.ex. text och bild är skyddat av upphovsrättslagen. Därför bör alltid ett skriftligt medgivande fås från upphovsrättsinnehavaren (t.ex. textförfattaren och fotografen) om att klubben äger rätt att nyttja materialet på webbplatsen. Detta för att undvika upphovsrättsliga problem vid senare tillfälle.
- Utse alltid **en eller flera ansvariga** för webbplatsens innehåll, alternativt bestäm att styrelsen har ett gemensamt ansvar. Detta beslut om ansvar för webbplatsen bör vara protokollfört. Är det flera personer som arbetar med en webbplats bör arbetsuppgifter och ansvarsområden definieras och fördelas. *Notera dock att detta inte är att betrakta som att "ansvarig utgivare" finns för webbplatsen.*
- Önskas en **ansvarig utgivare** för webbplatsen måste ni ansöka om utgivningsbevis för webbplatsen (databasen/nättidningen). Finns en ansvarig utgivare för en **databas** måste innehållet på webbplatsen kontinuerligt dokumenteras och sparas i 6 månader vid ändringar. SKK rekommenderar att klubben, då förutsättningar finns, har ett utgivningsbevis för databas (särskilt utgivningsbevis) **eller** en nättidning (utgivningsbeviset är kopplat till periodisk tidskrift/klubbtidningen).
- Var mycket noga med **vad som publiceras** på webbplatsen (följ gällande lagar).
- Varje **enskild person är ansvarig** för det som han/hon publicerar på internet (följ gällande lagar). Undantag från detta gäller då ansvarig utgivare för webbplatsen finns. I dessa fall bär i princip ansvarig utgivare det straffrättsliga ansvaret för det som publiceras.
- Om ni samlar in **personuppgifter** (t.ex. via formulär eller loggning av IP-adress), skriv kort information om vad ni gör med uppgifterna och hur ni hanterar informationen **innan** personen lämnar uppgifterna/använder tjänsterna.
- Använder ni er av så kallade **cookies**, är ni skyldiga enligt lag att informera om att webbplatsen innehåller cookies, vad dessa cookies gör samt hur cookies kan undvikas.

Används en BBS-tjänst på webbplatsen finns det flera saker att tänka på.

- Om till exempel lösenord används för tjänsten, kräv att lösenordet skickas till en e-postadress för att därigenom se att den fungerar. Spara e-postadresser samt lösenord. OBS! Om personuppgifter sparas måste upplysning om detta ges till användaren innan personen ger uppgifterna.
- Skriv **tydliga regler** för BBS-tjänsten och låt användarna ta del av dem innan ett BBS-medlemskap.
- Utse gärna **fler personer** som kan hålla tjänsten under uppsikt och eventuellt rensa bort material/anmäla BBS-medlem.
- Förbered hur ett missbruk av en BBS skall hanteras, **innan** tjänsten läggs ut på internet.
- **Skaffa rutiner.** Spara t.ex. loggfiler över IP-adresser, e-postadresser samt bidrag som ska utredas. Observera att om personuppgifter sparas måste upplysning om detta ges till användaren innan personen ger uppgifterna.
- Finns det en **ansvarig utgivare** för webbplatsen är i första hand denna person **ensamt ansvarig** för eventuella brottsliga bidrag/inlägg som läggs ut på internet via BBS-tjänsten och personen kan därmed bli straffad för brottet. Personen som skrev inlägget är skyddad enligt grundlagarna (YGL och TF).

Lagar

Internet är ett gränslöst, globalt och nytt medium. Det är fortfarande sparsamt med lagstiftning som är direkt internet-anpassad. Detta betyder dock inte att nätet är laglöst. På nätet gäller nämligen samma regler som i övriga samhället. Att lagar alltid är nationella (med några få undantag), är inte heller det något nytt eller specifikt för internet.

Det finns några lagar som oftare än andra nämns i detta sammanhang och här beskrivs dom i korthet.

Yttrande- och tryckfrihetslagarna (YGL & TF)

Yttrandefrihetsgrundlagen, 1991:1469 och Tryckfrihetsförordningen, 1949:105, ger i stort sett samma skydd, men för olika medier. För att dessa ska gälla för webbplatsen krävs utgivningsbevis utfärdat av Radio- och TV-verket.

Yttrandefriheten är inskriven i Regeringsformen och syftet är att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande. Yttrandefriheten är dock inte oinskränkt. Grundlagarna förbjuder till exempel yttringar som kränker enskildas individers integritet. Det karaktäristiska för yttrandefrihetssområdet är att man har ett fingerat ansvarsområde (med ansvarig utgivare).

Från och med 1 januari 2003 kan webbplatser omfattas av dessa grundlagarna. Förutsättningen är att klubben ansöker och beviljas ett utgivningsbevis för webbplatsen. Har en klubb redan utgivningsbevis för periodisk tidskrift, till exempel en klubbtidning, kan klubben konstnadsfritt anmäla utgivare för webbplatsen (s.k. nättidning) till Radio- och TV-verket.

Det går även att ansöka om särskilt utgivningsbevis för en databas. I dessa fall är det viktigt att innehållet på webbplatsen kontinuerligt dokumenteras och vid ändringar på sidorna ska dessa sparas i sex månader. Brott mot detta kan leda till böter eller upp till ett års fängelse.

Utgivningsbevis för periodisk tidskrift ansökes hos Patent- och Registreringsverket, www.prv.se.

Utgivningsbevis för nättidning (kopplat till periodisk tidskrift) alternativt för databas (specifikt för webbplatsen) ansökes hos Radio- och TV-verket, www.rtv.se.

Läs lagarna/förordningarna i sin helhet på till exempel följande webbplatser:

- Riksdagen (Rixlex):
www.riksdagen.se/debatt/lagar_forordningar.asp
- Radio- och TV-verket:
www.rtv.se

BBS – elektrisk förmedlingstjänst (BBS-lagen)

BBS = Bulletin Board System: Lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor (gästbok/anslagstavla etc.) – SFS 1998:112. Lagen innebär i korthet att den som äger/administrerar en BBS åläggs att informera, hålla uppsikt och vid behov ta bort text på den.

Ansvarig för en BBS är den som tillhandahåller tjänsten. Personen är då bland annat skyldig (enl. BBS-lagen) att, inom en rimlig tid, avlägsna vissa meddelande som kan innebära vissa typer av brott, till exempel uppvigling (BrB 16:5). Gör personen inte detta kan han/hon bli fälld enligt BBS-lagen, trots att någon annan har skrivit texten. I vissa fall torde dock innehavaren av en BBS-tjänst även kunna anses vara ansvarig för medhjälp till själva huvudbrottet (t.ex. förtal, upphovsrättsbrott). Undantag gäller om ansvarig utgivare finns för webbplatsen. Personen som skrev inlägget är då skyddad enligt grundlagarna och straffansvar har i stället den ansvariga utgivaren. Att servern (för webbplatsen och/eller BBS-tjänsten) är belägen utanför Sverige fritar inte från ansvar. Det avgörande är var en handling äger rum, var den får effekt/fullbordas, var part har sin hemvist och så vidare – inte serverns geografiska placering.

Straffet för brott mot BBS-lagen kan vara böter eller fängelse.

Läs lagen i sin helhet på till exempel följande webbplatser:

- Riksdagen (Rixlex):
www.riksdagen.se/debatt/lagar_forordningar.asp
- Datainspektionen:
www.datainspektionen.se

Upphovsrätten (URL)

URL (Lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk – SFS 1960:729) skyddar litterära och konstnärliga verk.

Webbmastern och uppdragsgivaren bör i förväg avtala, gärna skriftligt, om vad som skall gälla i dessa frågor.

Det primära ansvaret för material som skickas in till eller publiceras på en webbplats, har den som skickat in respektive lägger ut det. Undantag

gäller om ansvarig utgivare finns för webbplatsen, denna person är då istället ansvarig. Är webbplatsen interaktiv faller den under begreppet elektronisk anslagstavla (BBS). Ansvarig för en sådan är den som tillhandahåller tjänsten eller den ansvariga utgivaren.

Bilder/fotografier:

För publicering av bilder på en webbplats gäller bland annat:

- Alla fotografier skyddas av URL och vid publicering krävs tillstånd av fotografen. Är fotografiet att anse som ett konstnärligt verk är det skyddat på vanligt sätt, det vill säga i 70 år efter fotografens död. Om fotografiet inte är att anses som ett verk är det skyddat i vilket fall som helst i 50 år efter det att det framställdes.
- Är det möjligt att identifiera personerna på bilden, krävs personens tillstånd innan publicering (enligt PUL). Undantag gäller om ansvarig utgivare finns för webbplatsen, då grundlagarna TF och YGL istället gäller.

Utöver bilder/fotografier omfattar URL även all text som anses nå verkshöjd, exempel på detta är tidningsartiklar, forskningsrapporter och reportage.

Upphovsrättsintrång är straffbart (böter/fängelse högst 2 år) och skadestånd kan utgå, därutöver skall alltid ersättning utges.

Läs lagen i sin helhet på till exempel följande webbplats:

- Riksdagen (Rixlex):
www.riksdagen.se/debatt/lagar_forordningar.asp

Brottsbalken (BrB)

Om det på webbplatsen förekommer förtal (BrB 5:1), förolämpningar (BrB 5:3) och kränkningar mot namngivna personer eller hets mot folkgrupp (BrB 16:8) är det att betecknas som brott mot gällande lag.

För att kunna fälla personen som skrivit/spridit texten för till exempel förtal, krävs att man kan identifiera avsändaren av informationen, vilket många gånger kan vara svårt vid till exempel en BBS-tjänst (anonyma e-post-konton är vanligt förekommande). Undantag gäller om ansvarig

utgivare finns för webbplatsen. Personen som skrev inlägget är då skyddad enligt grundlagarna och straffansvar har istället den ansvariga utgivaren.

Straffet för ovan nämnda brott kan vara böter eller fängelser. Att brottet dessutom skett på en hemsida är en försvärande omständighet eftersom uppgifterna kan få en mycket omfattande spridning då den är tillgänglig för miljoner internetanvändare.

Läs lagen i sin helhet på till exempel följande webbplats:

- Riksdagen (Rixlex):
www.riksdagen.se/debatt/lagar_forordningar.asp

Personuppgiftslagen (PUL)

Personuppgiftslagen – SFS 1998:204 omfattar behandling av personuppgifter. PUL är subsidiär, det vill säga om det finns bestämmelser i annan lag/förordning gäller dessa istället för PUL (till exempel TF/YGL).

Personuppgifter definieras som "all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet". **Behandling** av personuppgifter definieras som "varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas ifråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, till exempel insamling, registrering, användning, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring".

Medlemsuppgifter innehåller normalt harmlös information, men det är ändå lämpligt att till exempel på ett medlemsmöte diskutera vilka personuppgifter som ska finnas på klubbens webbplats. SKK har, efter prövning, uttalat att protokoll som avses publiceras på internet, ska formuleras så att uppgifterna i texten uppfattas som harmlösa. I huvudsak anser SKK även att tävlingsresultat inom organisationen måste anses som harmlösa uppgifter och därför kan publiceras.

Överträdelse av PUL kan medföra skadeståndsansvar, böter eller fängelse.

PUL nämns ofta i internet-sammanhang. För detaljerad information om lagen ta kontakt med Datainspektionen, vilka har en mycket informativ webbplats, www.datainspektionen.se.

Lag om elektronisk kommunikation (cookie-lagen)

Lagen om elektronisk kommunikation – SFS 2003:389, gäller för så kallade datacookies. En cookie är en liten textfil som sparas på besökarens dator. Denna cookie kan behövas för att ge besökaren tillgång till olika funktioner, t.ex sökning och surfning på webbplatsen. Enligt lagen om cookies, som trädde i kraft 25 juli 2003, ska alla som besöker en webbplats med cookies få information om detta. Det är inte förbjudet att använda cookies, men följande information måste finnas tillgänglig:

- att webbplatsen använder sig av cookies
- vad dessa cookies används till
- hur cookies kan undvikas

Informationen till användaren bör placeras på ett tydligt sätt på webbplatsen.

För detaljerad information om lagen ta kontakt med Post- och Televerket, webbplats www.ptv.se.

Marknadsföringslagen (spam-lagen)

Marknadsföringslagen – SFS 1995:450 gäller för marknadsföring av varor, tjänster och andra nyttigheter. Lagen gäller för kommersiella meddelanden från en näringsidkare till konsument. Från och med 1 april 2004 är det förbjudet att bland annat skicka e-postreklam som inte är beställd. Lagen gäller inte all "spam", utan bara e-post med ett kommersiellt syfte. Opinionsbildning, upplysningar etc. får alltså fortfarande skickas utan medgivande. God regel är dock att alltid begära medgivande för utskick då e-postadresser samlas in, för att undvika missförstånd.

Konsumentverket har tillsynen över att lagen efterlevs och här kan du även få ytterligare information om lagen, webbplats: www.konsumentverket.se.

Dessa rekommendationer är reviderade oktober 2004